

O NIEKTÓRYCH WSKAŹNIKACH ILOŚCIOWO-JAKOŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH PRZESTĘPSTW, POPEŁNIANYCH PRZY STOSOWANIU SIŁY ORAZ INNYCH ŚRODKACH BEZPIECZEŃSTWA STOSOWANYCH WOBEC SKAZANYCH

Kolb Ivan

*zastępca kierownika Wydziału Kontroli z Zakresu Przestrzegania Prawa
Podczas Realizacji Kary oraz Probacji Prokuratury Obwodu Kijowskiego, doktor nauk
prawnych, Kijów, Ukraina
kolb_ivan@ukrl.net*

Streszczenie. W artykule przeanalizowano stan, poziom oraz trendy popełniania przestępstw związanych z wykorzystaniem siły oraz innych przewidzianych w ustawie (art. 106 Kodeksu Karnego Wykonawczego Ukrainy) środków bezpieczeństwa wobec skazanych, pozbawionych wolności na czas określony, a także wyznaczono niektóre kierunki zapobiegania tych społecznie niebezpiecznych zjawisk ze strony personelu zakładów poprawczych i wychowawczych.

Słowa kluczowe: stan przestępczości; poziom przestępczości; przestępstwo; personel zakładu karnych; środki bezpieczeństwa; zapobieganie przestępstw; siła stosowana wobec skazanych; skazany.

ABOUT SOME QUANTITATIVE-QUALITATIVE INDICATORS OF CRIMINAL APPLICATIONS FOR APPLICATION OF FORCE AND OTHER SECURITY MEASURES TO THE PROTECTED

Kolb Ivan

PhD., Prosecutor's Office of Kyiv region, Kyiv, Ukraina

Abstract. The article analyzes the state, level and trends of the commission of crimes related to the use of force and other statutory provisions (Article 106 of the CEC of Ukraine), security measures for convicts deprived of their liberty for a certain period, and also some ways of preventing it socially dangerous phenomena from the staff of correctional and educational colonies.

Key words: state of crime; level of crime; crime; staff of colonies; safety measures; crime prevention; the force applied to the convicts; condemned.

ПРО ДЕЯКІ КІЛЬКІСНО-ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ СИЛИ ТА ІНШИХ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ДО ЗАСУДЖЕНИХ

Колб Іван

*кандидат юридичних наук, заступник начальника відділу нагляду за додержанням
законів при виконанні кримінальних покарань та пробації прокуратури
Київської області, Київ, Україна*

Анотація. В статті здійснено аналіз стану, рівня та тенденцій вчинення злочинів, пов'язаних із застосуванням сили та інших, передбачених законом (ст. 106 КВК України), заходів безпеки до засуджених, позбавлених волі на певний строк, а також визначено деякі шляхи щодо запобігання цим суспільно небезпечним явищам з боку персоналу виправних і виховних колоній.

Ключові слова: стан злочинності; рівень злочинності; злочин; персонал колоній; заходи безпеки; запобігання злочинам; сила, що застосовується до засуджених; засуджених.

Постановка проблеми. Як показує практика, злочинність персоналу Державної кримінально-виконавчої служби (далі ДКВС) України у сфері виконання покарань, зокрема, й з питань застосування сили до засуджених, є мінливим, суспільно-небезпечним явищем, яке потребує постійного, у тому числі поточного, всебічного моніторингу, що надає можливість державі і суспільству, а також їх інститутам мати уявлення про масштаби і особливості проявів зазначеного виду злочинності в цілому в системі органів та установ виконання покарань нашої держави. При цьому, моніторинг (анг. monitoring, від латинського monitor – застережуючий) [1, с. 371] інформації про злочини, що вчиняються персоналом ДКВС України у сфері виконання покарань, здійснюється різними суб'єктами дослідження за допомогою загальних для всіх вимірювань кількісно-якісних показників злочинності: рівня злочинності та її проявів; рівня судимості; коефіцієнтів злочинності; територіально-часової поширеності цих злочинів у цілому в системі органів та установ виконання покарань; характеру та ціни злочинності [2, с. 56]. Як з цього приводу слушно зауважив А.П. Закалюк, показники злочинності підлягають вимірюванню для отримання уявлення про її розміри, міру змінюваності, ймовірність та величину майбутнього прояву, а також для розроблення, відповідно до цього, предметних заходів щодо запобігання та протидії злочинним проявам [3, с. 156], що важливо у контексті вирішення одного із завдань даного дослідження, а саме – розробки науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення правового механізму по запобіганню злочинам, що вчиняються персоналом ДКВС України та які пов'язані із застосуванням сили до засуджених.

Стан дослідження. Вивчення наукової літератури засвідчує, що зазначений вид злочинів та критерії (показники) їх вимірювання є постійним предметом дослідження у роботах І.Г. Богатирьова [4], О.Г. Колба [5], В.В. Лопохи [6], С.Ю. Лукашевича [7], О.А. Мартиненка [8], М.В. Тарасова [9] та інших учених [10], які, зокрема, здійснили моніторинг злочинів, що вчинялись персоналом органів та установ виконання покарань у період з 1991 по 2014 роки включно. Поряд з цим, у жодному із цих наукових пошуків комплексно дана проблематика не вивчалась, а предметом дослідження були або протиправні аспекти діяльності персоналу органів виконання покарань [11], або злочинна поведінка персоналу УВП [12].

Саме тому, однією із особливостей даного дослідження та, одночасно, його завданням є моніторинг злочинів, що мали місце в цілому в сфері виконання покарань, включаючи й злочини, що пов'язані із застосуванням сили до засуджених, та суб'єктом яких були особи з числа персоналу ДКВС України.

Виклад основних положень. Враховуючи зазначені вище проблеми з означеної тематики дослідження, а також зібраний емпіричний матеріал, особливістю цієї наукової статі є те, що предметом вимірювання стали тільки ті злочини, що були вчинені зазначеною категорією суб'єктів у період з 2005 по 2017 роки. Такий підхід був обраний, виходячи з декількох обставин, а саме:

1. У червні 2005 року вперше в історії сучасної України був прийнятий базовий для всіх органів та установ виконання покарань спеціальний закон «Про

Державну кримінально-виконавчу службу України» [13], яким фактично був закріплений не тільки правовий статус персоналу ДКВС України, але й визначений єдиний суб'єкт формування та реалізації політики у сфері виконання покарань. Саме з цього часу розпочалась діяльність ДКВС України як самостійного органу державної виконавчої влади, з відповідною структурою та правовими гарантіями діяльності. Виходячи з цього, важливим є завдання щодо визначення потенційних можливостей органів та установ виконання покарань у запобіганні злочинам, пов'язаним із застосуванням сили до засуджених, а також обґрунтування позиції тих учених, які або підтримують рішення щодо залишення такого статусу для органів та установ виконання покарань (незалежного самостійного державного органу), або пропонують інші варіанти визначення правового статусу персоналу ДКВС України (як от: на сьогодні ці особи функціонують у складі Міністерства юстиції України).

2. Зазначений 12-річний період дослідження є достатнім для узагальнення та кримінологічного прогнозування і планування діяльності по запобіганню злочинам, що вчиняються персоналом ДКВС України у сфері виконання покарань, включаючи й ті, що обумовлені протиправним застосуванням сили до засуджених.

3. Саме у цей період здійснювались найбільш масштабні реформи у сфері виконання покарань, які, власне, не могли у тій чи іншій мірі не відобразитись на кількісно-якісних показниках злочинів, що реєструються з боку персоналу органів та установ виконання покарань, у тому числі й з питань незаконного застосування визначених у ст. 106 КВК заходів безпеки (фізичної сили, спеціальних засобів і зброї).

4. Здійснення змістовних видозмін у сфері виконання покарань України у сучасних умовах (2014-2017 рр.) обумовлює необхідність наукової оцінки (експертизи) цієї діяльності та визначення перспектив і соціальних наслідків, у цілому, для України. У такій ситуації статистичні та інші методи обробки різноманітної інформації щодо злочинів, які вчиняються персоналом ДКВС України у сфері виконання покарань, включаючи й ті, що стосуються застосування сили до засуджених, виступають своєрідним «дороговказом», «індикатором» та «логічним аргументом» щодо вірності чи хибності здійснення реформ у системі органів та установ виконання покарань, у тому числі з питань запобіганню злочинам, які є ключовим завданням як закону про кримінальну відповідальність (ч. 1 ст. 1 та ч. 2 ст. 50 КК), так і кримінально-виконавчого законодавства України (ч. 1 ст. 1., ст. 104 КВК).

Отже, першим показником, який характеризує злочини, що вчиняються персоналом ДКВС України, є рівень цих суспільно небезпечних діянь.

У цій роботі під рівнем даного виду злочинності розуміється фіксована в абсолютних величинах кількість злочинів і осіб з числа персоналу органів та установ виконання покарань, які їх вчинили в цілому по системі ДКВС України, а також окремо по органах та УВП у період з 2005 по 2017 р. р. Зокрема, у 2005 р. зазначеними суб'єктами було вчинено 14 злочинів, у 2006 р. – 14; у 2007 р. – 14; 2008 р. – 18; 2009 р. – 23; 2010 р. – 57 [10, с. 52]; 2011 р. – 48; 2012 р. – 67; 2013 р. – 36; 2014 р. – 33 [6, с. 61-62]; 2015 р. – 94; 2016 р. – 102 [14]; 6 міс. 2017 року - 57¹. При цьому, мова, у даному випадку, ведеться лише про фактичний

¹ Дані Департаменту Державної кримінально-виконавчої служби України

рівень злочинів, які були вчинені за вказаний період та зареєстровані в Єдиному реєстрі досудових розслідувань, позаяк їх латентну складову на даний час встановити не можна, тому що при переведенні ДКВС України у повне підпорядкування Міністерства юстиції України доступ до матеріалів службових розслідувань, проведених по фактах протиправної поведінки персоналу органів та установ виконання покарань, для наукових досліджень став практично неможливим. Звичайно, що в таких умовах вкрай проблематично також прогнозувати та планувати діяльність по запобіганню злочинам з боку зазначених осіб та більш ефективно використовувати у боротьбі з цим видом злочинів інших суб'єктів профілактики, що має стати окремим об'єктом і предметом дослідження на науковому рівні у силу актуальності та прикладного значення даної проблематики.

Щодо іншого показника злочинів, які вчиняються персоналом ДКВС України у сфері виконання покарань та які пов'язані із застосуванням сили до засуджених, - рівня судимості цих осіб, - то він, як встановлено в ході даного дослідження, майже повністю відображає рівень даного виду злочинів, враховуючи, що зазначені суб'єкти вчиняють їх лише наодинці або у співучасті із засудженими, які не відносяться у даному випадку до об'єктів статистичної звітності згідно встановлених у нормативно-правових актах форм обліку та звітності по цій категорії злочинів [15].

У той самий час, у досліджуваному періоді (2005-2017 р. р.) значно зріс коефіцієнт вчинення злочинів персоналом органів та установ виконання покарань, а також його похідні – коефіцієнт злочинної інтенсивності та коефіцієнт злочинної активності [2, с. 56-57], враховуючи, що чисельність засуджених в Україні по зрівнянню з 2005 роком (176,9 тис. осіб)¹, зокрема, у 2016 році зменшилась вдвічі (86,7 тис. осіб)². При цьому, тенденція щодо скорочення кількості засуджених в Україні, яка бере свій початок з часу прийняття КК України у 2001 р., збереглась по теперішній час (у 2017 р. кількість осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності та засуджених, не перевищувала аналогічних показників 2016 р.)³. Разом з тим, розпочинаючи з 2005 року, постійною є тенденція до зростання кількості осіб з числа персоналу ДКВС України, які вчиняють злочини у сфері виконання покарань, включаючи й ті, що пов'язані із застосуванням сили до засуджених. Так, якщо у 2005 році було засуджено 14 осіб, то в 2016 році – 102 особи [14] (ріст у 7 разів). Ще більш тривожною є ця статистика у розрізі коефіцієнта злочинної активності, враховуючи, що згідно чинного законодавства на службу (роботу) в ДКВС України приймаються особи, як правило, повнолітнього віку.

Як встановлено в ході даного дослідження, майже незмінною у період, який вивчався (2005-2017 р. р.), була структура злочинів, що вчинялись персоналом ДКВС України у сфері виконання покарань. Зокрема, у 2005 р. зазначена структура мала наступний вигляд: а) 1 злочин по ст. 364 КК «Зловживання владою або службовим становищем»; б) 1 злочин по ст. 365 КК «Перевищення влади або службових повноважень»; в) 1 злочин по ст. 127 КК

<http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/index>

¹ Судова статистика // Вісник Верховного суду України. - 2006. - №6(70). - С. 39

² Стан здійснення правосуддя у 2016 році // Вісник Верховного суду України. - 2017. - №3(199). - С. 3

³ Судова статистика

[//http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/169EB9789B839EF9C2257B4B002E5ABD](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/169EB9789B839EF9C2257B4B002E5ABD)

«Катування»; г) 1 злочин по ч. 2 ст. 115 КК «Умисне вбивство»; г) 1 злочин по ст. 367 КК «Службова недбалість» [10, с. 52-53].

У 2006-2010 р. р. [10, с. 52-55] та у 2011-2014 р. р. [6, с. 61-63] структура злочинів, які вчинювались персоналом ДКВС України у сфері виконання покарань, включаючи злочини, що пов'язані із застосуванням сили до засуджених, суттєво не змінилась, при значному підвищенні усіх інших показників даного виду злочинів (рівня злочинності та її коефіцієнтів). Показовою у цьому контексті є й структура цих злочинів, які мали місце з боку персоналу органів та установ виконання покарань у 2015-2017 р. р. [14]. Так, із 102 злочинів, вчинених персоналом ДКВС України у 2016 році (на 9 злочинів менше або на 8,0 % ніж у 2015 році): а) 5 злочинів (5,0 %) – по ст. 364 КК «Зловживання владою або службовим становищем»; б) 3 злочини (3,0 %) - по ст. 369-2 КК «Зловживання впливом» [14, с. 12-13]. Крім цього, у 2016 році зазначені особи вчинили 7 злочинів (7,0 %) по ст. 365 КК «Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу» [14, с. 13].

Таким чином, у порівнянні з базовим (2005 р.) періодом усі показники злочинності, включаючи її динаміку, у 2016 році зросли у геометричній прогресії (у декілька разів). Така ж тенденція мала місце у динаміці злочинів, що вчинялись персоналом ДКВС України у 2005-2016 р. р., якщо застосувати й ланцюговий (порівняння по роках – наступного рівня з попереднім) [2, с. 60] спосіб вимірювання цих злочинів.

Щодо «географії» злочинів, які були зареєстровані з боку персоналу органів та установ виконання покарань у досліджуваній період, то їх територіальна поширеність також залишається незмінною, а саме: найбільше із них вчиняється у Донецькій, Дніпропетровській та Запорізькій областях [10, с. 216-248], а в 2016 році їх кількість зросла ще й у Кіровоградській області [14, с.12].

Якщо проаналізувати цей показник з огляду «топографії» злочинності [10, с. 61-62], то найбільше злочинів вчиняє персонал виправних колоній середнього рівня безпеки (ч. 2 ст. 18 КВК) – і це логічно, враховуючи, що у цих кримінально-виконавчих установах закритого типу працює найбільша кількість персоналу ДКВС України, а також відбувають покарання більшість засуджених до позбавлення волі [16, с. 4].

З огляду вирішення задач даного дослідження та вироблення науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення правового механізму з питань запобігання злочинам, що вчиняються персоналом ДКВС України та пов'язані із застосуванням сили до засуджених, важливе місце у вимірюванні даного виду злочинності має її ціна [2, с. 62-63]. Як встановлено в ході даного дослідження, у більшій мірі в результаті вчинення цих злочинів завдається побічна або непрямая шкода у виді: а) додаткових витрат з кошторису органів та установ виконання покарань, що пов'язані із розшуком засуджених, які вчинили втечу з місць позбавлення волі у результаті службової недбалості персоналу ДКВС України, нанесенням шкоди життю і здоров'ю засуджених внаслідок вбивства, катування, спричинення тілесних ушкоджень тощо; б) підриву авторитету органів державної влади, позаяк будь-який злочин, який вчиняється персоналом ДКВС України у сфері службової діяльності, викликає великий суспільний резонанс (фр. resonance – те, що дає відгук, відголосок) [1, с. 493], а також нерідко стає однією з умов вчинення злочинів засудженими у виді масової

непокори; дій, що дезорганізують дії адміністрації установ виконання покарань та інших надзвичайних подій [18]; в) дестабілізації на певний період правопорядку в установах виконання покарань та введенням, у зв'язку з цим, режиму особливих умов (ст. 105 КВК України), який, у свою чергу, звужує можливості реалізації індивідуальних прав і свобод як засудженими, так і персоналом ДКВС України у цей час; г) зниження іміджу (анг. image – образ, уявлення, зразок) [1, с. 225] та престижності роботи (служби) в органах та установах виконання покарань, який у всіх державах світу у суспільстві й так знаходиться не на високому рівні, а це, у свою чергу, збільшує проблеми комплектування ДКВС України відповідними кадрами.

Висновок. Таким чином, проведений моніторинг кількісно-якісних показників вимірювання злочинів, що вчинялись у 2005-2017 р. р. персоналом виправних та виховних колоній та були пов'язані із застосуванням сили до засуджених, позбавлених волі, дає підстави зробити наступні висновки по суті:

1. Не дивлячись на різноманітні зміни і доповнення, що внесені у чинне кримінально-виконавче законодавство України у зазначений період, а також проведені різноманітні реформи у сфері виконання покарань (Укази Президента України від 25 квітня 2008 р. №401/2008 «Про концепцію реформування Державної кримінально-виконавчої служби України» та від 8 листопада 2012 р. №631/2012 «Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України»; постанова Кабінету Міністрів України від 18 травня 2016 р. №348 «Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби України та утворення територіальних органів управління Міністерства юстиції»; ін.) зазначений вид злочинності як суспільно-небезпечного та караного діяння у середовищі персоналу ДКВС України залишається однією з найбільш суттєвих проблем, яка не тільки знижує рівень і ефективність виконання покарань, але й виступає досить продуктивною детермінантою, що сприяє вчиненню злочинів з боку засуджених та розвитку рецидивної злочинності, в цілому, в Україні.

Виходячи з цього, варто констатувати, що традиційними засобами, методами та формами у подальшому здійснювати запобіжну діяльність щодо зазначених об'єктів профілактики не можна, ці зусилля є малоефективними та енергоємними з точки зору ціни злочинності, мова про яку велась вище.

2. Як показав аналіз кількісно-якісних показників злочинів, що вчиняються персоналом зазначених установ виконання покарань, тільки в період функціонування ДКВС України як самостійного органу в системі державної влади (2005-2010 р. р.) показники злочинності цих осіб мали найнижчий рівень, що свідчить про великі внутрішні потенційні можливості даного державного органу в організації та реалізації заходів по запобіганню вчинення злочинів з боку зазначених суб'єктів. Крім цього, дана обставина свідчить й про те, що будь-які безсистемні реформи, які проводяться у сфері виконання покарань, зокрема й в сучасний період (2016-2017 р. р.), несуть у собі один із найнебезпечніших суспільних наслідків – суттєве підвищення кількісно-якісних показників злочинності, суб'єктами якої є не тільки персонал ДКВС України, але й засуджені [14, с.1-12]. Зокрема, як встановлено в ході цього та інших спеціальних наукових досліджень [6], злочинність персоналу органів та установ виконання покарань виступає однією з детермінант пенітенціарної та рецидивної злочинності в Україні.

3. «Географія» злочинів, що вчиняються персоналом органів та установ виконання покарань, прямо пов'язана з великими індустріально-територіальними районами (Донецька, Дніпропетровська, Запорізька та Луганська області), а також з «густонаселеними» засудженими виправними колоніями середнього рівня безпеки.

4. Інші кількісно-якісні показники вимірювання злочинів, що вчиняються персоналом ДКВС України (структура; коефіцієнт злочинності (інтенсивності та активності); рівень судимості та ціна злочинності), у досліджуваному періоді були незмінними, що свідчить про однотипність організації запобіжної діяльності з цих питань, а також про низький рівень взаємодії зазначених установ виконання покарань з іншими правоохоронними органами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

Саме зазначені обставини мають скласти сутність сьогоденних реформ у системі ДКВС України та в цілому політики боротьби із злочинністю, включаючи зміст кримінально-виконавчої політики, враховуючи велику ціну, яку платить суспільство за злочинні прояви представників влади, включаючи персонал виправних та виховних колоній. Як у зв'язку з цим влучно зауважив А.П.Закалюк, злочинна (та загалом аморальна) діяльність цих осіб («парадокс Мандевіля») послуговується суспільству взагалі та його розвитку, зокрема [3, с. 176].

Лутература:

1. Булько А. Н. Большой словарь иностранных слов 35 тысяч слов / А. Н. Булько. – Изд. 3-е, испр., перераб. – Москва : Мартин, 2010. – 704 с.
2. Кримінологія : підручник / за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головіна. – Харків : Право, 2014. – 440 с.
3. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології : теорія і практика : [У 3 кн.]. Кн. 1 Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки / А. П. Закалюк. – Київ : видавн. дім «Ін Юре», 2007. – 424 с.
4. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавча інспекція як суб'єкт запобігання злочинам : монографія / І. Г. Богатирьов, С. І. Халімон. – Харків : Харків юридичний, 2009. – 320 с.
5. Колб О. Г. Установа виконання покарань як суб'єкт запобігання злочинам : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Колб О. Г. – Київ, 2007. – 32 с.
6. Лопоха В. В. Запобігання злочинам, що вчиняються персоналом виправних колоній України : дис... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Лопоха В. В. – Київ, 2016. – 224 с.
7. Лукашевич С. Ю. Попередження злочинності засуджених в місцях позбавлення волі : монографія / С. Ю. Лукашевич. – Харків : Видавець СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006. – 104 с.
8. Мартыненко О. А. Детерминация и предупреждение преступности среди персонала органов внутренних дел Украины : монография / О. А. Мартыненко. – Харьков : Изд-во ХНУВС, 2005. – 496 с.
9. Тарасов Н. В. Преступления, совершаемые сотрудниками милиции : криминологический аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Тарасов Н. В. – Москва, 2000. – 19 с.
10. Кримінологічні та оперативно-розшукові засади запобігання злочинам і правопорушенням, що вчиняються персоналом виправних колоній : монографія / за заг. ред. В. В. Коваленка. – Київ : АТКА, 2011. – 367 с.
11. Богатирьова О. І. Кримінально-виконавча інспекція як суб'єкт виконання покарань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Богатирьова О. І. – Київ, 2009. – 20 с.

12. Захаров В. П. Організація індивідуального запобігання злочинам у кримінально-виконавчій установі : [монографія] / В. П. Захаров, О. Г. Колб, С. М. Мирончук. – [2-е вид., перероб. і допов.]. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2007. – 442 с.
13. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23 черв. 2005 р. // Офіційний вісник України. – 2005. – № 30. – С. 4-10.
14. Про діяльність підрозділів охорони, нагляду та пожежної безпеки установ виконання покарань у 2016 році : інформ. бюл. – Київ : Міністерство юстиції України, 2017. – 43 с.
15. Про державну статистику : Закон України від 17.09.1992 № 2614-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 43. – Ст. 608.
16. Про діяльність підрозділів охорони, нагляду і безпеки кримінально-виконавчих установ у 2015 році. Кн. 1 : інформ. бюл. – Київ : ДПТС України, 2016. – 69 с.
17. Копотун І. М. Теоретико-прикладні та правові засади запобігання злочинам, що зумовлюють виникнення надзвичайних ситуацій у виправних колоніях України : дис...докт. юрид. наук : 12.00.08 / Копотун І. М. – Одеса, 2014. – 510 с.

ABOUT SOME QUANTITATIVE-QUALITATIVE INDICATORS OF CRIMINAL APPLICATIONS FOR APPLICATION OF FORCE AND OTHER SECURITY MEASURES TO THE PROTECTED

Kolb Ivan

Formulation of the problem. As practice shows, the crime of the personnel of the State Penitentiary Service (hereinafter referred to as the Internal Affairs Department) of Ukraine in the field of execution of sentences, in particular, on the use of force against convicts, is a volatile, socially dangerous phenomenon that requires constant, including current, comprehensive monitoring, which provides an opportunity for the state and society as well as their institutions to have an idea of the scale and peculiarities of the manifestations of this kind of crime in general in the system of bodies and institutions of the execution of punishment of our state. At the same time, monitoring (English monitoring, from the Latin monitor - a warning) [1, p. 371] information on crimes committed by the staff of the Ukrainian SSR in the field of execution of punishments is carried out by various subjects of the study with the help of common for all measurements of quantitative and qualitative indicators of crime: the level of crime and its manifestations; the level of conviction; coefficients of crime; the territorial and temporal prevalence of these crimes in the whole in the system of penitentiary bodies and institutions; the nature and price of crime [2, p. 56]. How about A.P. Formerly, crime indicators are subject to measurement in order to get an idea of its size, degree of variability, probability and magnitude of future manifestations, as well as for the development of substantive measures to prevent and counteract criminal offenses [3, p. 156], which is important in the context of solving one of the tasks of this study, namely, the development of scientifically grounded measures aimed at improving the legal mechanism for preventing crimes committed by the staff of the Ukrainian SSR and related to the use of force against the convicts.

State of research. Study of scientific literature testifies that this type of crime and criteria (indicators) of their measurement is a constant subject of research in the works of I.G. Bogatyryova [4], O.G. Klob [5], V.V. Lopohi [6], S.Yu.Lukashevich [7], O.A. Martynenko [8], M.V. Tarasova [9] and other scholars [10] who, in particular, monitored the crimes committed by the staff of penitentiary institutions and institutions during the period from 1991 to 2014 inclusive. In addition, in none of

these scientific researches this problem has been studied comprehensively, and the subject of the investigation was either the unlawful aspects of the activities of the personnel of the penal institutions [11], or the criminal behavior of the staff of the UVP [12].

That is why one of the features of this study and, at the same time, its task is to monitor the crimes that took place in general in the field of execution of sentences, including crimes related to the use of force against convicted persons, and the subject of which were persons from number of staff of the Internal Affairs Committee of Ukraine.

Statement of the main provisions. Taking into account the above-mentioned problems on the identified subject of the study, as well as the collected empirical material, the feature of this scientific article is that the subject of measuring were only those committed by the specified category of subjects in the period from 2005 to 2017. This approach was chosen on the basis of several factors, namely:

1. In June 2005, for the first time in the history of modern Ukraine, a special law "On the State Criminal Execution Service of Ukraine" [13] was adopted for all organs and penal institutions, which actually secured not only the legal status of the staff of the Internal Affairs Committee of Ukraine, but also a single entity for the formulation and implementation of penal policy is defined. It was from that time that the activities of the SCSU of Ukraine began as an independent body of state executive power, with the corresponding structure and legal guarantees of activity. On this basis, it is important to determine the potential of penitentiary bodies and institutions for the prevention of crimes related to the use of force against convicts, as well as to substantiate the position of those scientists who either support the decision to abandon this status for penitentiary and penitentiary institutions. (an independent independent state body), or offer other options for determining the legal status of the staff of the SCSU of Ukraine (such as: today, these individuals are acting as part of the Ministry of Justice of Ukraine).

2. This 12-year study period is sufficient for generalization and criminological forecasting and planning of activities for preventing crimes committed by the staff of the SCF of Ukraine in the field of execution of sentences, including those caused by the unlawful use of force against convicted persons.

3. It was during this period that the most extensive reforms in the field of execution of sentences were being implemented, which, in fact, could not to some extent be reflected in the quantitative and qualitative indicators of crimes recorded by the personnel of the organs and penal institutions, including on issues of illegal use specified in Art. 106 KVN security measures (physical force, special means and weapons).

4. Implementation of meaningful modifications in the execution of sentences in Ukraine in the current conditions (2014-2017) stipulates the need for scientific evaluation (expertise) of this activity and the definition of prospects and social consequences, in general, for Ukraine. In this situation, statistical and other methods of processing various information on crimes committed by the staff of the Ukrainian SSR in the field of execution of sentences, including those relating to the use of force against convicted persons, serve as a kind of "guideline", "indicator" and "logical argument" regarding fidelity or the falsity of the implementation of reforms in the system of bodies and penal institutions, including on the prevention of crimes, which are the key task of the law on criminal liability (Part 1 of Article 1 and Part 2 of

Article 50 of the Criminal Code) and crime flax executive legislation Ukraine (ch. 1, Art. 1, p. 104 WHC).

Thus, the first indicator characterizing the crimes committed by the staff of the Ukrainian SSR is the level of these socially dangerous acts.

In this paper, the level of this type of crime means a fixed in absolute numbers the number of crimes and persons from among the staff of the penal institutions and penal institutions that they have committed in general on the system of the DKVS of Ukraine, as well as separately in the organs and PIs in the period from 2005 to 2017 In particular, in 2005, the above-mentioned subjects committed 14 crimes, in 2006 - 14; in 2007 - 14; 2008 - 18; 2009 - 23; 2010 - 57 [10, p. 52]; 2011 - 48; 2012 - 67; 2013 - 36; 2014 - 33 [6, p. 61-62]; 2015 - 94; 2016 - 102 [14]; 6 months 2017 - 57 . At the same time, in this case, only the actual level of crimes committed during the specified period and registered in the Uniform Register of Pre-trial Investigations is conducted only because their latent component can not be established at the present time, because when the DKVS of Ukraine are completely subordinated The Ministry of Justice of Ukraine has access to the materials of official investigations carried out on the facts of the illegal behavior of the personnel of the organs and penitentiary institutions, which became practically impossible for scientific research. Of course, in such circumstances, it is also extremely difficult to predict and plan activities for the prevention of crimes by these individuals and to use it more effectively in countering this type of crime of other subjects of prevention, which should become a separate object and subject of research at the scientific level in the force of urgency and the application value of this problem.

As to another indicator of the crimes committed by the staff of the SCFU of Ukraine in the field of execution of sentences and related to the use of force against convicted persons, the level of convictions of these persons, he, as established in the course of this study, almost completely reflects the level of this type of crime, taking into account that these subjects do them alone or in complicity with the convicts, who in this case do not belong to the objects of statistical reporting in accordance with the forms of accounting and reporting established in regulatory legal acts in this category from ochyniv [15].

At the same time, in the investigated period (2005-2017 pp.) The coefficient of the commission of crimes by the personnel of the organs and penal institutions was significantly increased, as well as its derivatives - the coefficient of criminal intensity and the coefficient of criminal activity [2, p. 56-57], taking into account that the number of convicts in Ukraine in comparison with 2005 (176.9 thousand people) , in particular, in 2016 decreased twice (86.7 thousand people) . At the same time, the tendency to reduce the number of convicts in Ukraine, which originated since the adoption of the Criminal Code of Ukraine in 2001, has remained at the present time (in 2017, the number of persons prosecuted and convicted did not exceed the similar indicators in 2016) . At the same time, starting from 2005, there is a constant tendency to increase the number of personnel from the staff of the Internal Affairs Department of Ukraine who commit crimes in the area of execution of sentences, including those related to the use of force against convicted persons. So, if in 2005 14 people were convicted, then in 2016 - 102 people [14] (7 times increase). Even more disturbing is this statistics in terms of the ratio of criminal activity, taking into account that, according to the current legislation on the service (work) in the DKVS of Ukraine, persons who are usually adolescents are accepted.

As it was established in the course of this study, the structure of crimes committed by the staff of the Ukrainian SSR in the field of execution of sentences was almost unchanged in the period studied (2005-2017 pp. P.). In particular, in 2005, this structure had the following form: a) 1 crime under Art. 364 of the Criminal Code "Abuse of power or official position"; b) 1 crime under Art. 365 of the Criminal Code "Excess of authority or official authority"; c) 1 crime under Art. 127 KK "Torture"; d) 1 offense under Part 2 of Art. 115 of the Criminal Code "Intentional Murder"; e) 1 crime under Art. 367 of the Criminal Code "Service Negligence" [10, p. 52-53].

In 2006-2010, [10, p. 52-55] and in 2011-2014 [6, p. 61-63], the structure of crimes committed by the staff of the Ukrainian SSR in the field of execution of sentences, including crimes related to the use of force against convicts, did not change significantly, with a significant increase in all other indicators of this type of crime (crime rate and its coefficients). The structure of these crimes, which took place on the part of the personnel of penitentiary organs and institutions in 2015-2017 [14], is also indicative in this context. Thus, out of 102 crimes committed by the staff of the SCFU of Ukraine in 2016 (9 crimes less or 8.0% than in 2015): a) 5 crimes (5.0%) - according to Art. 364 of the Criminal Code "Abuse of power or official position"; b) 3 crimes (3.0%) - according to Art. 369-2 of the CC "Abuse of influence" [14, p. 12-13]. In addition, in 2016, these individuals committed 7 crimes (7.0%) under Art. 365 of the Criminal Code "Excess of authority or official authority by a law enforcement officer" [14, p. 13].

Thus, in comparison with the basic (2005) period, all indicators of crime, including its dynamics, increased in geometric progression (several times) in 2016. The same tendency took place in the dynamics of crimes committed by the staff of the SCFU of Ukraine in 2005-2016, if the chain is applied (comparison of years - the next level with the previous one) [2, p. 60] way to measure these crimes.

Regarding the "geography" of crimes that were registered by the personnel of the organs and penal institutions in the investigated period, their territorial prevalence also remains unchanged, namely: most of them are committed in the Donetsk, Dnipropetrovsk and Zaporizhzhia regions [10, p. 216-248], and in 2016 their number also increased in the Kirovograd region [14, p.12].

If we analyze this indicator in terms of the "topography" of crime [10, p. 61-62], the most serious crimes are committed by personnel of correctional colonies of medium security level (Part 2 of Article 18 of the Criminal Code) - and this is logical, given that these criminally-operating institutions of the closed type employ the largest number of staff of the Internal Affairs Department of Ukraine, and also serve the punishment of most sentenced to imprisonment [16, p. 4].

Given the decision of the tasks of this study and the development of scientifically grounded measures aimed at improving the legal mechanism for preventing crimes committed by the staff of the SCSU of Ukraine and related to the use of force against the convicts, the price of this type of crime is its price [2, with. 62-63]. As established in the course of this study, more or less as a result of the commission of these crimes involves indirect or indirect damage in the form of: a) additional costs from the estimates of organs and penal institutions related to the search of convicted prisoners who escaped from places of deprivation of liberty as a result of official negligence of the staff of the Internal Affairs Department of Ukraine, causing damage to the life and health of the convicted persons as a result of murder, torture, injuries, etc .; b) undermine the authority of the state authorities, since any

crime committed by the staff of the SCSU of Ukraine in the field of official activity causes a great public resonance (resonance - that gives feedback, an echo) [1, p. 493], and also often becomes one of the conditions for committing crimes by convicts in the form of mass disobedience; actions that disrupt the administration of penitentiary institutions and other emergencies [18]; c) the destabilization of a certain period of law and order in penitentiary institutions and the introduction, in this connection, of the special conditions (Article 105 of the CEC of Ukraine), which, in its turn, limits the possibilities for the realization of individual rights and freedoms both as convicted persons and the personnel of the SCFU of Ukraine at this time; d) reduction of image (image - image, representation, sample) [1, p. 225] and the prestige of work (service) in penitentiary institutions and institutions, which in all countries of the world in the society is not so high, which, in turn, raises the problems of staffing the Ukrainian SSRU with the corresponding personnel.

Conclusion. Thus, the monitoring of the quantitative and qualitative indicators of the measurement of crimes committed in 2005-2017 by staff of correctional and educational colonies and related to the use of force by convicts deprived of their liberty gives rise to the following conclusions in essence:

1. Despite the various changes and additions introduced by the current criminal-executive legislation of Ukraine during the specified period, as well as various reforms in the field of execution of sentences (Presidential Decrees of April 25, 2008, No. 04/2008 / 2008 "On the Concept of Reform The State Criminal Execution Service of Ukraine "and from November 8, 2012 # 631/2012" On the Concept of State Policy in the Field of Reform of the State Criminal Execution Service of Ukraine "; the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 18, 2016 No. 348" On Elimination the territorial authorities of the State Penitentiary Service of Ukraine and the formation of territorial authorities of the Ministry of Justice ", etc.), the specified type of crime as a socially dangerous and punitive act among the personnel of the Internal Affairs Department of Ukraine remains one of the most significant problems that not only reduces the level and efficiency of punishment , but also acts as a very productive determinant, which contributes to the commission of crimes by the convicts and the development of recidivism, in general, in Ukraine.

On this basis, it is worth noting that traditional means, methods and forms in the future can not carry out preventive activities on these objects of prevention, these efforts are ineffective and energy-intensive in terms of the price of crime, which was discussed above.

2. As shown by the analysis of the quantitative and qualitative indicators of crimes committed by the personnel of the said penal institutions, only during the period of functioning of the DKVS of Ukraine as an independent body in the system of state power (2005-2010), the indicators of crime of these persons were the lowest level that testifies to the large internal potential capabilities of this state body in the organization and implementation of measures to prevent the commission of crimes by these entities. In addition, this circumstance also shows that any unsystematic reforms carried out in the field of execution of sentences, in particular in the modern period (2016-2017 pp p p), carry one of the most dangerous social consequences - a significant increase quantitative and qualitative indicators of crime, whose subjects are not only personnel of the DCFU of Ukraine, but also convicted [14, p. 1-12]. In particular, as established in this and other special scientific studies [6], the crime of

personnel of the organs and penal institutions is one of the determinants of penitentiary and recidivism in Ukraine.

3. "Geography" of crimes committed by the personnel of penal institutions and institutions is directly related to large industrial-territorial districts (Donetsk, Dnipropetrovsk, Zaporozhye and Luhansk oblasts), as well as with "densely populated" convicted correctional colonies of medium security.

4. Other quantitative and qualitative indicators of measuring the crimes committed by the staff of the Internal Affairs Committee of Ukraine (structure, crime rate (intensity and activity), the level of convictions and the price of crime) in the investigated period were unchanged, which indicates the same type of organization of preventive activities on these issues, as well as the low level of interaction of these penal institutions with other law-enforcement bodies and state and local government bodies.

It is these circumstances that should form the essence of contemporary reforms in the system of the Ukrainian SSR and in general the policy of combating crime, including the content of criminal-executive policy, taking into account the high price paid by the society for the criminal manifestations of the authorities, including the staff of correctional and educational colonies. As AP Zakalyuk clearly remarked in this connection, the criminal (and generally immoral) activity of these individuals (the "Mandeville paradox") is used by society in general and its development, in particular [3, p. 176].

References:

1. Buliko A. N. Bolshoi slovar ynostrannikh slov 35 tisiach slov / A. N. Buliko. – Yzd. 3-e, yspr., pererab. – Moskva : Martyn, 2010. – 704 s.
2. Kryminolohiia : pidruchnyk / za red. V. V. Holiny, B. M. Holovkina. – Kharkiv : Pravo, 2014. – 440 s.
3. Zakaliuk A. P. Kurs suchasnoi ukrainskoi kryminolohii : teoriia i praktyka : [U 3 kn.]. Kn. 1 Teoretychni zasady ta istoriia ukrainskoi kryminolohichnoi nauky / A. P. Zakaliuk. – Kyiv : vydavn. dim «In Yure», 2007. – 424 s.
4. Bohatyrov I. H. Kryminalno-vykonavcha inspektsiia yak subiekt zapobihannia zlochynam : monohrafiia / I. H. Bohatyrov, S. I. Khalimon. – Kharkiv : Kharkiv yurydychnyi, 2009. – 320 s.
5. Kolb O. H. Ustanova vykonannia pokaran yak subiekt zapobihannia zlochynam : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08 / Kolb O. H. – Kyiv, 2007. – 32 s.
6. Lopokha V. V. Zapobihannia zlochynam, shcho vchyniaiutsia personalom vypravnykh kolonii Ukrainy : dys... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Lopokha V. V. – Kyiv, 2016. – 224 s.
7. Lukashevych S. Yu. Poperedzhennia zlochynnosti zasudzhenykh v mistsiakh pozbavleniia voli : monohrafiia / S. Yu. Lukashevych. – Kharkiv : Vydavets SPD FO Vapniarchuk N. M., 2006. – 104 s.
8. Martinenko O. A. Determynatsiia y preduprezhdenye prestupnosti srede personala orhanov vnutrennykh del Ukrainy : monohrafiia / O. A. Martinenko. – Kharkov : Yzd-vo KhNUVS, 2005. – 496 s.
9. Tarasov N. V. Prestupleniia, sovershaemie sotrudnykamy mylytsyy : kryminolohycheskyi aspekt : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Tarasov N. V. – Moskva, 2000. – 19 s.

10. Kryminolohichni ta operatyvno-rozshukovi zasady zapobihannia zlochynam i pravoporushenniam, shcho vchyniautsia personalom vypravnykh kolonii : monohrafiia / za zah. red. V. V. Kovalenka. – Kyiv : ATIKA, 2011. – 367 s.
11. Bohatyrova O. I. Kryminalno-vykonavcha inspektsiia yak subiekt vykonannia pokaran : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Bohatyrova O. I. – Kyiv, 2009. – 20 s.
12. Zakharov V. P. Orhanizatsiia indyvidualnoho zapobihannia zlochynam u kryminalno-vykonavchii ustanovi : [monohrafiia] / V. P. Zakharov, O. H. Kolb, S. M. Myronchuk. – [2-e vyd., pererob. i dopov.]. – Lutsk : PP Ivaniuk V. P., 2007. – 442 s.
13. Pro Derzhavnu kryminalno-vykonavchu sluzhbu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 23 cherv. 2005 r. // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. – 2005. – № 30. – S. 4-10.
14. Pro diialnist pidrozdiliv okhorony, nahliadu ta pozhezhnoi bezpeky ustanov vykonannia pokaran u 2016 rotsi : inform. biul. – Kyiv : Ministerstvo yustytysii Ukrainy, 2017. – 43 s.
15. Pro derzhavnu statystyku : Zakon Ukrainy vid 17.09.1992 № 2614-XII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1992. – № 43. – St. 608.
16. Pro diialnist pidrozdiliv okhorony, nahliadu i bezpeky kryminalno-vykonavchykh ustanov u 2015 rotsi. Kn. 1 : inform. biul. – Kyiv : DPtS Ukrainy, 2016. – 69 s.
17. Kopotun I. M. Teoretyko-prykladni ta pravovi zasady zapobihannia zlochynam, shcho zumovliuut vynyknennia nadzvychainykh situatsii u vypravnykh koloniiakh Ukrainy : dys...dokt. yuryd. nauk : 12.00.08 / Kopotun I. M. – Odesa, 2014. – 510 s.